

Tutsak

ROMAN

2024
Booker Prize
Finalisti

Anne Michaels

Çeviri Dilruba Aydın

I

SCHELDE NEHRI, CAMBRAI, FRANSA, 1917

Ömrün sona ereceğini biliyoruz. Ölümün sonsuz bir âlem olduğuna neden inanalım o halde?

*

Tepeye bir kuşun gölgesi vurdu; adam, kuşu göremedi.

*

İçini rahatlatan belli başlı düşünceler vardı:

Arzu, her şeye nüfuz eder; hiç kimse arzularından arınamaz.

Bilinmezi yalnızca bilinen çerçevesinde düşünebiliriz.

Işık hızı, zamanın ölçütü olamaz.

Geçmiş, anda var olur.

Bildiğimiz en önemli şeyler kanıtlanamazdır belki de.

O, şeylerin özündeki gizemin biçimsiz, muğlak ya da tutarsız olduğuna inanmazdı. Kesinliğinden şüphe edilemez bir şeyin yuvasıydı orası. O boşluğu din ya da bilimle doldurmaya da inanmazdı; sessizlik, suskunluk ya da zaman gibi el değmemiş kalmalıydı. Belki de ölüm, Lagrange noktasıydı; durağan etki

ilkesiyle tanımlanabilirdi belki. Asimptotik. Yağmurlu havada sis, kremasyon ateşi gibi için için yanardı.

*

Patlamada işitme yetisi elinden alınmıştı muhtemelen. Rüzgârın varlığına işaret edecek tek ağaç yoktu ortada; rüzgâr yok, diye düşündü, hiç yok. Yağmur yağıyor muydu peki? John havada parıldayan damlacıkları gördü ama yüzünde hissedemedi.

*

Sis, dokunduğu her şeyi siliyordu.

*

Soluğunun yarattığı buğulu perdenin ardında aniden bir ışık çaktı.

*

Hava buz gibiydi.

Kıymetli çizimleri oralarda bir yerlerdeydi. Kalkıp bakınsa iyi olurdu.

En son ne zaman yemek yemişti?

Hiç aç değildi.

*

Anılar sızıyor.

*

Kar gece gündüz yağdı; sabah, yerini yine beyaz bir akşama bıraktı. Caddeler sessiz, araba sürmek imkânsız. Şehrin iki ucundan birbirlerine doğru yürüyüp ortada buluşmaya karar verdiler.

Gökyüzü, gecenin onunda bile porselen gibiydi; kar tanelerinin bağrından kopup düştüğü solgun, katı bir yüzey. Soğuğun arındırıcı bir etkisi vardı, insanı kutsuyordu adeta. Aynı anda yola koyulup güzergâhlarına sadık kalacak, birbirlerini buluncaya dek yürümeye devam edeceklerdi.

*

John, lapa lapa yağın altında uzaktaki kadından – oval, stroboskopik– izler gördü; Helena'nın koyu renk şapkası, eldivenleri. Ne kadar uzakta olduğunu söylemek henüz mümkün değildi. John, Helena da onu görsün diye şapkasındaki karı silkeledi. Kadın da onu gördü, el sallamaya başladı. Göğün ve yerin beyazlığına karşı şapkası, eldivenleri ve sokak lambalarının yaydığı tozlu sarı bulanıklık. John'un ayakları ve parmaklarındaki his neredeyse kaybolmuştu ama yürüdüğü için bedeninin kalanı sıcacıktı, yanıyordu. Helena'yı görür görmez nabızı hızlanmaya başladı. John için her şey demekti o. Yanında kendini güvende hissediyordu. Artık yaklaşmışlardı yaklaşmasına ama adımları daha fazla hızlanamıyordu. Kütüphaneyle bankanın arasında bir yerde,

dünya üzerindeki son iki insan onlarmışçasına sıkı sıkı sarıldılar.

*

Helena'nın, yalnızca John'un bildiği o ufak tefek alışkanlıkları. Çizmelerinin içinde kimse göremeyecek olsa da giydiği atkısıyla bir çorapları. Sonsuza dek beraber olacaklarını anladıkları o gün parkta okuduğu ve o zamandan beri bitirmeyip başucunda tuttuğu roman. Bit pazarından aldığı tüvit erkek ceketinin cebinde bulduğu kâğıt inceliğinde deri eldivenler. Yalnızca belli bir bluzu giydiğinde taktığı, annesinden yadigâr yüzük. Kitap okumak için parka giderken çantasını evde bırakıp kitabının arasına sıkıştırdığı beş şilin. Yabancı bozuk paralarını sakladığı şekerleme kutusu.

*

Helena'nın elinde John'un ona Hill Road'dan aldığı, kahverengi yumuşak deriden, tokası çiçek şeklinde çanta vardı. Pazardan aldığı ipek fuları takmıştı. Kenarları koyu yeşil, sonbahar renklerindeki fular, üzerine sinen kokusuyla artık her şeyiyle ona aitti. Yakasının altı kadife kumaştan tüvit mantosunu giymişti. John, Helena için mantoyu açarken o kadifeyi kaç kez parmaklarının altında hissetmişti. Sınırlı bir sayı. Ömrün –ya da bir günün– tüm hazları sayılıdır. Ne var ki haz, aynı zamanda sınırsızdır, öyle ki kendini aşar –çünkü yalnızca hafızada olsa dahi iz bırakır; unutulsa dahi bedende varlığını

sürdürür. Hazzın lekesi, hatta alaycılığı: Bir kayıptır bu. Sınırlı olanla baş etmek, sınırsızla baş etmek kadar zordur.

*

John'un dairesine yürüdüler ve ıslak kıyafetlerini kapıda bıraktılar. Işıkları yakmaya gerek yoktu. Perdeler açıldı; kar, odayı aydınlatıyordu. Beyaz alacakaranlık, imkânsız ışık. John daima şaşkındı, Helena'nın ne kadar az yer kapladığı gerçeği karşısında hayrete düşüyordu, onun gözüne minicik görünüyordu kadın ve öyle nazik ama öyle ateşliydi ki adam nefes alamıyordu. Helena'nın sevdiği kokulu banyo tozundan almıştı, küveti doldurdu. Tozdan çok fazla ekleyince köpük buğulanan küvetin kenarından taşı. "Kar birikintisi sanki," dedi Helena.

*

Genç asker yalnızca birkaç metre ötede yatıyordu. Delikanlı ne zamandır gözlerini dikmiş bakıyordu? John ona seslenmek, şaka yapmak istediye de sesi bir türlü çıkmadı.

*

Yere çakılmış, üzerinde hiçbir ağırlık yok.

Işığın insanı mağlup edeceğine kim inanırdı?

*